

Från: Kevin Crona <kevin@skrivtolkning.se>
Skickat: den 15 september 2020 14:40
Till: Media; Registrator; Ala Shakrah
Ämne: Textning pressträff 15 sept

Kategorier: KE

Jag vill hälsa välkommen till dagens myndighetsgemensamma pressträff om det senaste läget med covid-19.

Deltagare är Emma Spak, sektionschef, Sveriges Kommuner och Regioner.

Katrin Westlund, rättssakkunnig, Socialstyrelsen.

Anders Tegnell, Statsepidemiolog, Folkhälsomyndigheten och Svante Werger, rådgivare på MSB.

På länk deltar Mattias Fredricson, enhetschef, Socialstyrelsen.

Här finns också Folkhälsomyndighetens chefsjurist Bitte Bråstad.

Efter presentationen, tar vi in frågor digitalt, finns också tillfälle för enskilda intervjuer efteråt, med det lämnar jag över till Anders Tegnell.

-Välkomna, en snabb genomgång av det internationella läget, som visar att vi inte nått peak på pandemin, antal fall fortsätter öka, i stort sett samma lände rsom är drabbade, men som ni ser, som var till synes nedgång får tolkas som en uppgång, närmare 30 miljoner fall, nästan 1 miljon avlidna.

Vi har lagt om rapporteringsrutinen nu och kommer rapportera fall per vecka nu istället. Det ger en bättre bild av utvecklingen, som numera går ganska långsamt. Det finns viss tendens till ökat antal fall per vecka, vilket delvis beror på ökat antal provtagning under hösten. Vi gör på samma sätt med IVA-vården. Ni ser det tydligt, att vi haft ett lågt antal personer inlagda på IVA sedan vecka 26 i stort sett. Även antalet avlidna per vecka ligger det på låga stabila nivåer. Pandemin i Sverige fortsätter, men med betydligt mindre allvarliga konsekvenser jämfört med tidigare. Även mindre tryck på slutenvården.

Vi har ingen jättestor spridning bland barn och unga heller. Men som sagt, hösten innebär ju mycket snuvor. Vi har börjat provta barn, vilket ökat antalet provtagningar som är tagna. Vi är uppe i 142 000 provtagningar utförda. De flesta är positiva, vilket visar att vi inte har en stor smittspridning i Sverige just nu. För den som är intresserad av att fortsatt få dagliga siffror och statistik så rekommenderar jag er att gå in på Folkhälsomyndighetens hemsida och tittar på dashboarden där. Vi har data per dag fortfarande.

En del kommer kanske direkt från pressträffen på regeringenskansliet. Vårt förslag om besöksförbudet på äldreboenden tas upp - vi rekommenderar att det upphör, vilket det ska i månadsskiftet. Det är rimligt då smittspridningen minskat drastiskt på äldreboenden nu. Man har bättre kunskap och rutiner nu. Förbudet har också medfört en hel del konsekvenser för anhöriga och äldre. Ensamheten har ökat. Det känns inte som att det är en rimlig balans i det nu. För att detta ska kunna göras säkert så kommer man ta fram riktlinjer och stöd. Socialstyrelsen kommer också arbeta med sina kanaler. Det är upp till verksamheten att jobba med underlagen för att skapa bra rutiner för besöken. Men det är också viktigt att som anhörig ta ansvar när man besöker äldre. Att man framförallt inte går dit när man är sjuk, men även noggrant kontrollerar vad som gäller på äldreboendet, så vi inte får in smittan igen. Vi känner ju till dess allvarliga konsekvenser. Vi har ett positivt läge nu - möjligtvis lite orosmoment för gymnasieelever. Nu är det ännu viktigare att tänka på de allmänna åtgärderna: Stanna hemma när man är sjuk. Undvik större sammankomster/folksamlingar, håll avstånd, testa sig vid symtom - efter kontakt med sjukvården till exempel - och tänka på att hålla god handhygien. Fortsätter vi med det kan vi nog få en rimlig höst så att sjukvården kan ägna sig åt annat. -Vi på Socialstyrelsen har kommit fram till samma bedömning. På samma grunder i stort sett: Besöksförbudet kan upphöra. Vårt uppdrag var tvådelat, från regeringen. Vi ska ta fram föreskrifter till verksamheterna för hur man kan ordna säkra besök och begränsa smittspridningen. Det har vi gjort, och de kommer remitteras senare idag i en snabb remiss. Det bygger i stort sett på att man behöver göra rutin- och riskanalys utifrån Folkhälsomyndighetens regler och rekommendationer. Det var det. Men jag vill också påpeka en sak: Man har förståelse för att många längtat efter att besöka sina nära och kära, men nu ger man möjlighet till verksamheterna att anpassa sig och ta emot besök säkert. Jag lämnar till Mattias Fredricson.

c5ec627e

-Tack! Jag ska ge en beskrivning av hälso- och sjukvården just nu, med anledning av pandemin: Antalet covid-19-patienter på intensivvård är fortsatt lågt. Det är just nu 17 stycken. På övriga vårdavdelningar är antalet patienter med covid-19 också lågt: 131 patienter just nu. Detta gör att vi kan göra en sammanfattande bedömning om att läget är stabilt inom vård och omsorg. En majoritet av regionerna är också i normalläge. Utöver lägesbilden vill jag informera kort om Socialstyrelsens arbete med vård som inte kunnat utföras under pandemin. Som jag återgett så befinner vi oss i ett läge där pandemin innebär en låg eller väldigt ringa belastning på hälso- och sjukvården. Men det är klart att pandemin i helhet påverkat hälso- och sjukvården på flera olika sätt. Man har fått prioritera om resurser, till exempel, för att kunna hantera patienter, vilket lett till att behandlingar/åtgärder behövt skjutas upp eller ställas in. Antalet fysiska besök inom hälso- och sjukvården har också minskat, till exempel beroende på att patienter varit oroliga för smitta. Vi har följt utvecklingen och publicerat ett antal rapporter och analyser. Till exempel har vi tittat på hur pandemin påverkat besöken på

akutvårdsmottagningar och på vårdcentraler. Vi har även gjort en analys av hur cancerpatienter påverkats av vårens omställning. Alla rapporter och analyser finns på vår hemsida. Sen en tid tillbaka arbetar regionerna intensivt med att hantera detta. Som en del av ett regeringsuppdraget har vi i Socialstyrelsen lämnat ett antal förslag på hur vi kan stödja regionerna i arbetet. Vi har kommit fram till detta i nära dialog med SKR och regionerna själva - utöver de behov de sett som viktiga. Vi lämnar in förslagen till regeringen idag, som sedan beslutar hur regionerna ska arbeta med vårdbehoven. De förslag vi lämnat handlar om att stödja regionerna med data, statistik och analyser för att hjälpa dem sammanställa vårdbehoven. Vi kommer också lämna förslag på stöd till prioriteringar. Det kan vara mellan eller inom vårdområden. Sammantaget är det viktigt att säga att denna fråga är väldigt komplex och innefattar många olika delar. Den kommer även förändras över tid, bland annat beroende på hur pandemin utvecklas. Därför ser vi ett stort behov av att ha en fortsatt nära dialog med regionerna. Därför är Emma Spak med idag för att berätta om detta. Det är viktigt också att säga att Socialstyrelsens roll och uppdrag kan komma att förändras över tid då vi jobbar med detta.

c5ec627e

-Ja, då ska jag säga något om hur regionerna arbetar med detta. Man kan börja med att säga att vårdens tillgänglighet och minskade väntetider länge varit en viktig fråga. Att säkerställa att alla får den vård man behöver i rätt tid är en av vårdens mest grundläggande uppgifter. Tillgänglighet är dock mer komplext än bara väntetider. 2019-2020 såg vi en positiv utveckling på den specialiserade vården när det gäller väntetider, men detta bröts när man behövde ställa om för att kunna hantera covid-19. Det handlar om tillgång på personal, men även brist på narkosläkemedel.

I januari hade vi 55 000 operationer, lite mindre i mars, den största minskningen i april och maj med knappt 30 000 operationer, i juni och juli-augusti såg vi ökningar, trots att det var sommarmånader med att många var lediga, trots det kunde man öka produktionen i vården, så det ser vi fortsätta, med bättre kontroll över hur mycket produktionen är i Sverige.

Och en överblick av behoven, tillgången i primärvården har varit bra med hembesök och digitala lösningar, cancervården har vi tittat extra på, där ser vi att väntetiden varit kortare än normalt.

Så man har kunnat möta de svårast sjukas behov.

Samtidigt ser vi att inflödet av patienter till den specialiserade vården har minskat, framförallt under april och maj, kanske har man inte sökt av rädsla för smittspridningen, också för att man sett att andra har större behov, så det kanske finns dolda behov bland kroniskt sjuka och äldre, man ska inte undvika kontakt med vården, vill vi understryka.

Vi måste planera den normala vården, det uppdämda vårdbehovet, ny smittspridning och den rehab av covid-19-patienter, så det är ganska stort, det kan låta så, men det har pågått hela våren, i grunden handlar det om att hantera vården, det är praktiskt verksamhetsnära arbete, det handlar om väntelistor, att maximera kapaciteten i varje region, på bästa möjliga sättet.

Här jobbar man lokalt, i varje region, och i varje sjukvårdsregionen för att hantera kapaciteten på bästa sätt.

Det finns vårdlotsar, en funktion som funnits tidigare, den samverkar nationellt, och identifierar de viktigaste områdena, med gemensam överblick på kapacitet, nationellt och regionalt.

Det finns vårdlotsar, en funktion som funnits tidigare, den samverkar nationellt, och identifierar de viktigaste områdena, med gemensam överblick på kapacitet, nationellt och regionalt.

Socialstyrelsens stöd är välkommet, att det utformar i Samverkan med oss, ett bra komplement, och viktigt att regioner får bra långsiktig förutseende för detta, ekonomiskt och strukturellt.

Regioner arbetar nu intensivt med beredskap och att ta hand om det vårdbehov som finns, en stor utmaning, men med god samverkan så kan denna situation hanteras.

Jag vill avsluta med att om man har vårdbehov så ska man kontakta vården, den är öppen för allt nu, inte bara pandemi.

-Ja, som en del av MSB:s arbete för att hantera pandemin följer vi uppfattningar, attityder och beteenden, bland annat i Kantar/Sifos undersökning, som pågått sedan mars.

Totalt är det nu över 17 000 som besvarat enkäten.

Som noterats, har MSB i ett Kantar/Sifo i särskilt uppdrag kompletterat med telefonundersökning till personer över 80 år, för att se skillnader, jag hoppas kunna återkomma dit senare.

Generellt ser vi annars stabila resultat i undersökningen, det har varit och är en klar majoritet, som har stort förtroende för hanteringen av covid-19, de flesta anser att åtgärderna är väl avvägda, en siffra som stigit lite nu på sistone.

2 av 3 ser ljus på framtiden, 9 av 10 anger att de följer rekommendationer lika mycket, förtroendet för några har sjunkit lite, förtroendet för regeringen är nu lägre, men dessa siffror kan röra sig en hel del, upp som ner.

De flesta ser sig som väl kunniga. Högst är det vid privata sammanhang, kollektivtrafik och hälsorelaterade frågor. Över 70 procent anser det här. Runt 60 procent i frågor specifikt om arbetsplatsen och arbetet - och i skolor och utbildningssammanhang. Eftersom sommaren håller på att gå över i höst tänkte jag säga något kort om vilka effekter vi kan se av informationsinsatserna som görs, med fokus på den myndighetsgemensamma satsning som gjorde innan sommaren. Syftet var minskad

smittspridning. Den bestod av olika delar: Stöd till olika verksamheter, riktade insatser för att nå besökare och personer som inte talar svenska. De olika delarna har utvärderats genom mätningar och enkäter. Om man tar några exempel ser vi att 94 procent av svenska befolkningen har exponerats för annonser som rör det här. Av dem som själva uppmärksammat information anger 85 procent att budskap varit tydliga, och 70 procent säger att informationen gjort dem mer engagerade att följa myndigheternas råd. I mätningarna ser vi inga tecken på informationströtthet när det gäller covid-19, utan intresset fortsätter vara högt. Det ska vi kanske tacka för. Det är en grund för att alla ska kunna bidra i hanteringen av pandemin och fortsätta vara en del av lösningen. Tack!

-Vi går över till fråga.

-Ekot, en fråga till Anders Tegnell och en till Svante Werger: I USA rapporteras det om att college och universitet är hotspots för corona-pandemin. Ser du någon skillnad på universitet i Sverige, eller kan smittspridningen ta fart på universitet här också?

-Det vet vi inte än, men det finns inga tecken på det just nu. Det gjordes en stor undersökning: Av 10 000 nya studenter på Umeå universitet var väldigt få positiva. Vi kan känna oss trygga. Jag vet inte hur amerikanska universitet jobbar, men i Sverige har man mycket distansundervisning. Jag tror att vi landat i mer hållbara råd till allmänheten, i alla åldersgrupper. Med risk för att så småningom bevisas ha fel tror jag inte att vi kommer se att universiteten driver smittan i Sverige.

-När det gäller enkäterna som ni lyft varje tisdag ganska länge: Du säger ofta att 9/10 eller 8/10 anser att de följer myndigheternas rekommendationer lika mycket som för en vecka sen. Men om 1/10 gör det mindre för varje vecka, betyder det inte att det blir sämre då?

-Jo, så kan man tolka det. I varje mätning har det varit några fler som svarat att de följer rekommendationerna mindre än för några veckor sen. Om den självskattningen är korrekt blir det en successivt svag avmattning, ja.

-Aftonbladet, en fråga till Anders Tegnell: Är det några nya rekommendationer som gäller folk som vill besöka äldre som bor hemma? Med tanke på att besöksförbuden på äldreboenden hävts.

-Det kommer riktlinjer från Socialstyrelsen, men råd från oss till verksamheterna också - som är de som ju behöver ta fram rutiner för besöken, hur man genomför dem på ett bra sätt. Det jobbas intensivt med detta och vi kommer ut med råd på remiss snart. Det kommer finnas tillgängliga innan besöksförbudet försvinner. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att det är många verksamheter som ju behöver tid för omställning. Så, en vädjan är att inte springa till äldreboendet redan 2 oktober, utan att ge dem lite tid för att förbereda, så man kan göra det på ett bra sätt.

-Många regioner mäktar inte med att provta alla som vill 1-2:a dygnet. Stockholm har haft långa köer, till exempel. Vad görs för att underlätta för regionerna att utöka sin kapacitet?

-Provtagningen har ökat enormt mycket de senaste veckorna. Denna vecka 140, förra 126, dessför innan 85 000. En extremt stor ökning! Regionerna försöker utöka sin kapacitet för provtagning nu. Vi har också en nära dialog med Folkhälsomyndigheten när det gäller kapaciteten på labb. Nu är det både kapacitet på labb och provtagning som är viktigt. Det är också viktigt att följa rekommendationerna för när man ska provta sig. Man jobbar med information till allmänheten och bygga upp kapaciteten, och ha bra samverkan med Folkhälsomyndigheten.

-GP rapporterar om ett kraftigt utbrott i Borås, där åtta nya patienter lagts in. Är det ett lokalt utbrott? Eller var går gränsen?

-Det beror på den lokala bedömningen, vilket grundar sig på vilken information man får från patienterna. Om man har en gemensam källa för detta kan absolut åtta vara tillräckligt. Är det mer slumpmässigt skulle jag inte hävda det. Jag vill också fylla på med att vi också jobbar med att göra det ännu tydligare. Det är ju många barn som är snuviga, och rekommendationerna för att provta dem har skärpts. Vi jobbar tillsammans med regionerna för att göra det ännu tydligare vilka barn som ska prioriteras för provtagning. Det är olyckligt om prioriterade grupper får vänta 1-2 dygn på provtagning. Vi jobbar på att snabba på det, men det har varit en extremt stor ökning av antal personer som vill provtas.

-Dagens Nyheter, fråga till Anders Tegnell: Smittan har tagit fart inom EU, men inte i Sverige. Vilken är den främsta förklaringen?

-Det finns två förklaringar jag ser: Vi ligger i en annan fas. Vår nedgång kom senare. Det finns en risk att vi ser en uppgång som i andra länder. Vi har hållit samma restriktion hela tiden - det är en annan förklaring. Vi har inte öppnat upp samhället utan legat på samma nivå hela tiden. Därmed en mer konsekvent utveckling av pandemin utan hoppigheten man får när man öppnar upp samhället och skapar många nya kontakter på kort tid.

-En fråga på länk från GP .

-Ja. Ett par frågor om besöksförbudet, främst till Folkhälsomyndigheten: Vissa boenden har haft olika lösningar för att kunna träffas, till exempel plexiglas. Kommer fysiska avgränsningar fortsatt rekommenderas?

-Vi kommer inte gå ner på såna detaljer, utan vi kommer med en lista på olika möjliga lösningar. Det beror på vilka lokaler man har. Det gäller att hitta balans mellan att ha säkra möten och möten som uppfyller de sociala behov man uppenbarligen har.

-Om smittspridningen bland äldre ökar i och med att besöksförbudet hävs - hur stor ökning vore acceptabel innan nya rekommendationer vidtas?

-Vi ska nog inte landa i siffror där. Man kommer behöva bevaka det lokalt. Skulle man se en ökning lokalt är det viktigt att ta fram procedurer för hur man ska ta ställning till detta, och möjligtvis ta fram skarpare rekommendationerna under en period. Men ungefär samma svar som tidigare: Det finns ingen exakt siffra, utan det beror på den lokala utvecklingen. Vi kommer ha dialog med de regionala aktörerna för att se om man eventuellt behöver göra något mer.

-Fråga från Yle.

-Hej. Jag funderar på antikroppsstudierna och den rätt nya från Island som visar att runt 90 procent av personer som genomgått corona får antikroppar - hur tolkar man det i förhållande till den relativt låga andelen personer som har antikroppar?

-Jättebra fråga som vi nog inte har ett bra svar på. Problemet med undersökningarna är att det är svårt att veta om man fått representativa personer man fått med i undersökningen. Den ojämna spridningen av covid-19 gör det svårt att få bra uppfattning om immuniteten i helhet för en befolkningen. Det finns alltid stor risk för att hamna fel. Jag tycker det är jättesvårt och saknar bra svar på frågan. Under sommaren såg vi en snabb nedgång av antalet sjuka i Sverige. Vi tror att delar av det beroende på en immunitet finns bland befolkningen, men exakt hur stor den är för framtiden utvisa.

-Kan det funnits immunitet från tidigare virus?

-Det har diskuterats, men de flest jag pratat med tror inte det.

-Tack.

-Tv4-nyheterna, jag tänkte haka på den frågan. Hans Gustav Ljunggren på KIs undersökningar om T-celler har visat att 2-3 gånger så många av dem som har antikroppar också har T-cellssvar, det vill säga att immunförsvaret arbetat men inte fått fram så mycket att det blivit antikroppar. Ja, den isländska studien är ju väldigt intressant i och med att den går emot Hans Gustav Ljunggrens studier. Jag förstår att ni kanske inte kan svara på det, men hur har snacket gått hos er, med två så olika resultat?

-Vi försöker få ihop annan kunskap inom området så mycket som möjligt. Det mesta verkar ändå talat för att det är en stor andel som haft sjukdom, varierat med PCR -test, visat att man fått antikroppar. Förmodligen tappar en del också antikropparna snabbt, vilket gör dem icke-mätbara längre. Så det finns ett antal olika metodproblem med detta. Den isländska undersökningen är tunn, men välgjord och representativ. KI är mer på teoretisk nivå, och lite svårare att bedöma. I stort sett alla som har fått sjukdomen är immuna, minst i sex månader, verkar det som. Om det är t-celler eller antikroppar spelar mindre roll just nu.

-En fråga på länk från Läraren.

-Det har spekulerats om att Folkhälsomyndigheten snart kommer rekommendera familjemedlemmar att stanna hemma om någon är konstaterat sjuk?

-Ja, vi tittar på det, framförallt för att göra hälso- och sjukvården ännu säkrare. Men utformningen får vi i så fall Åke Matsson till.

-Ja, vi tittar på det, framförallt för att göra hälso- och sjukvården ännu säkrare. Men utformningen får vi i så fall Återkomma till.

-Bör smittade föräldrar lämna sina barn på skola?

-Vår rekommendation är att man inte ska träffa personer om man bär på smittan.

-Jag ringde till smittskyddsläkare när det gäller tester på barn. De sa att det var ett väldigt ansträngt läge. I Uppsala var det närmast kaosartat. Man har gått från några

hundra till tusentals tester. Överväger ni att föreslå att man kanske testat äldre barn istället för yngre barn? Att försöka styra upp det på något sätt.

-Barn under 6 år behöver inte testas, om inte speciella omständigheter råder. Vi tittar på om man möjligen kan vara restriktiv. Men samtidigt vill vi inte hamna i en situation där många barn är borta från skolan mycket. Vi jobbar intern och tillsammans med regionerna för att hitta något funktionellt.

-Det är då extremt viktigt att följa rekommendationerna också, att inte skärpa dem lokalt, utan följa Folkhälsomyndighetens rekommendationer för provtagning, så vi inte får en ytterligare ökning som driver mer provtagning.

-Tack för det. Vi avslutar för idag och går över till enskilda intervjuer. Folkhälsomyndigheten gör intervjuer i foajén.

--

Kevin Crona

Svensk Skrivtolkning AB

A Humlegårdsgatan 22, 114 46 Stockholm

T 08 501 181 81

W www.skrivtolkning.se

